

JOŠ UZ IZLOŽBU O VIKIJU GLOVACKOM
U MUZEJU GRADA ZAGREBA

Zabavljač i "narodni neprijatelj"

Ova izložba slika je i izložba duha tisuća onih hrvatskih građana koji su odbili ikada prihvatiti komunistički režim, njegove laži i nasilnost, bezvjerje i poricanje nacionalnoga

Da ugledna muzejska ustanova posveti izložbu jednom zabavljaču, odista je neobična i neočekivana pojava. I to izložbu priređenu uz ozbiljan i mukotrpan istraživački rad, izvrsno zamišljenu i ostvarenu, praćenu podacima bogatim i poticajnim katalogom s nosačem zvuka, vrijedno je čuđenja. Učinio je to Muzej grada Zagreba, a posvetio je prije 40 godina preminulom zabavljaču, komičaru i pjevaču Vikiju Glovackom.

rat, studenta prava uvojače. Umjesto na bojište uključe ga u netom ustrojenu Prosvjetničku bojnu. Njome su se čuvali životi intelektualaca i umjetnika, pa su joj pripadnici bili među inima dirigent Lovro Matačić, redatelj Kosta Spaić, dramatičar Fadil Hadžić i dr. Pripadnici bojne priređivali su priredbe za vojsku i građanstvo, mjesečno izdavali poučno-zabavni mjesečnik "Prosvjetnik", a Viki je vodio na Državnoj krugovalnoj postaji emisiju

Pripadnici Prosvjetničke bojne

Već sam zabilježio važnost i zanimljivost izložbe, ovaj put nešto više od životopisu meštra smijeha i dobrog raspoloženja.

Rodio se Viki na Rijeci 1919. netom je dekadentni pjesnik i smiješni ratnik D'Annunzio teatralno osvojio grad, pa je u matičnu knjigu upisan kao "Vittorio Glowatzky... Fiume, Italia". Otac Poljak, činovnik K.u.K. monarhije koji je na Kvarner stigao preko Mađarske, i majka Primorka. Kao tromjesečna beba budućega komičara roditelji odnose u novo prebivalište - Zagreb, koji je kao guska u magli netom uletio u čaporke Karađorđevićeve Eshaezije. Dječak pohađa pučku školu na Sv. Duhu gdje je otvoren franjevački samostan u kojemu pak cvate djelatnost brojnih katoličkih društava. Kralj Aca šestosiječanjskom diktaturom zabranio je čak i Orlovsko društvo kojemu je Viki članom, pa se on priključuje Zboru malih križara. Tu je naučio svirati tamburicu i mandolinu, upoznao buduću ženu Zdenku, glumio u dječjim crkvenim predstavama: *igrajući nekog nespretnog anđela izazivao salve dječjega smijeha*, svjedoči njegova poznija partnerica Nela Eržišnik. Kao gimnazijalac napisao je domoljubnu dramu *Za dom i narod* (u pet činova!?). Dakle, odgojen je u katoličkom duhu i građanskoj sredini. Došao je i

"Hrvatskom vojniku". Dočekao je ulazak partizana u Zagreb za mikrofonom radija koji je odjednom utihnuo. Dva mjeseca potom, na povratku s hodočašća iz Marije Bistrice, uhićen je. U Đorđićevoj stražari su mu kundakom slomili nos i rebra. Po kratkom postupku osuđen je kao "narodni neprijatelj" (*vodio ustašku mladež, po dogovoru s ustašama ostao u Zagrebu da ustroji otpor, širio lažne glasine... sve neistinito i izmišljeno!*) na sedam godina robije s prinudnim radom. Stara Gradiška, zatvor od 1799. do 1990. godine. Smio je pisati samo dopisnice s četiri ispisanu retka, zbog švercanja pisma i knjiga kažnjavan samicom, rintao na pruži Šamac-Sarajevo i na izgradnji Novoga Beograda. No, kao i u nacističkim konc-logorima djeluje "kulturno-prosvjetna ekipa". Glovacki rame uz rame s probranim muževima Lovrom pl. Matačićem, Marijanom Zuberom, Dragom Hrzićem, Kamilom Kolbeom, Krunom Simonom (predratnim vlasnikom zagrebačkih kinematografa, prevoditeljem filmova) i drugima zabavlja kolege političke zatvorenike. Višekratno je molio pomilovanje i dobivao odbijenice: *Politički neaktivan, simpatizer Angloamerikanaca... kritizira današnje uređenje... očekuje preokret i povratak na staro... druži se sa politički negativnim osuđenima... tvrdi Prezidij Narodne*

skupštine FNRJ 1946. Čak i kad je oslobođen je na Silvestrovo 1950. ostao je u Gradiški još dva tjedna, jer je prigodom oproštaja od zatvorenika ispričao nepodoban vic. Zabavljač i komičar ostaje dosljedan i kad mu je vlastita sloboda u pitanju!

Politička nepodobnost pratila je Vikija Glovackoga do (preranoga) konca života. Premda je u zagrebačkom "Varieteu", na Radio Zagrebu, festivalima zabavne glazbe i pločama stekao golemu popularnost, pa čak nastupio i pred Titom, ostao je politički sumnjiv tip koga je valjalo držati na oku. Nije ni čudo: bio je i ostao vaza praktični katolik i praktični hrvatski domoljub. Zabavljao je ljude u teškim vremenima, nasmijavao ih duhovitostima i pjevao im hrapavim glasom očaravajuće i osjećajne napjeve. Zato je izložba njemu posvećena na Gornjem gradu istodobno i slika duha tisuća onih hrvatskih građana koji su odbili ikada prihvatiti komunistički režim, njegove laži i nasilnost, bezvjerje

i poricanje nacionalnoga. Viki Glovacki, tipični zagrebački "kaj nam pak moreju" građanin, dobio je zadovoljštinu za života: voljeli su ga i divili mu se. Ono što pristaše i ulizice vlasti, uza sav trud, nikada nisu osjetile.

 Igor MRDULJAŠ